

Szeberényi Lajos életrajza

Egyházi és pedagógiai író, teológiai tanár. Maglód (Pest megye), 1820. augusztus 15. – Pozsony, 1875. június 4.

Gyermekkorát szülőhelyén töltötte. A magyar nyelvet csak 7-8 éves korában, rákoscsabai tanulmányai során sajátította el. Apját, Szeberényi András – aki evangélikus lelkész volt – korán elvesztette. A gimnáziumot Selmecebányán végezte (1830–1839), ahová nagybátyja, Szeberényi János vitte magával. Itt, az Önképzőkörben kötött ismeretséget Petőfi Sándorral. Barátságuknak 1845-ben egy irodalmi vita vetett véget. A teológiát 1841-ben Pozsonyban végezte el, ahol 1839–40-ben országgyűlési beszédeket másolt az *Országgyűlési Tudósítások*ba. Ezt követően jogi tanulmányokat folytatott Pápán.

1846-ban Pestre költözött, és főleg újságírással foglalkozott. 1848-ban munkatársa lett Kossuth *Hírlapjának*, majd szerkesztője a *Népbarát* szlovák kiadásának, a *Prjat el ludu* című forradalmi újságnak. Később az országos rendőrségnél alkalmazták mint fogalmazót. Itt jutott hozzá azokhoz az útlevelekhez, amelyekkel sok társát és önmagát is megmentette.

A szabadságharc bukása után Hódmezővásárhelyen bujkált. 1851 őszén a békéscsabai magyar tannyelvű reáliskola tanára lett. Hamarosan elfogták, de fél év után amnesztiát kapott, s Csabára internálták. A tanítás mellett pedagógiai irodalommal foglalkozott. Több tankönyvet adott ki elemi és reáliskolák számára.

A tanítók részére indította 1855-ben megyénk első szaklapját, a *Néptanítók Könyvét*, melyet 1861-ben *Iskolai Lap* címmel folytatott. A *Néptanítók Könyvéhez* 1856-ban *Kis Kert* címmel gyermekek számára készült szépirodalmi melléklet is társult. Az önkényuralom időszakának legjelentősebb Békés megyei pedagógiai vállalkozása a *Néptanítók Könyve*, mivel elsőként próbálkozott azzal, hogy mértékadó és korszerű szakmai irányítást adjon a népiskolai tanítóknak. A folyóirat középpontjában a sokoldalúan művelt pedagógus és a népiskola áll. A kiadvány ellen 1856. január 4-én a hatóságok vizsgálatot rendeltek el alaptalan vádak alapján. Az 1855-ös évfolyamot elkobozták, 1856-tól pedig szigorú ellenőrzés alá vetették. A sorozatos zaklatások miatt Szeberényi elköltözött Békés megyéből.

1857 őszén Makóra távozott lelkésznek. A *Néptanítók Könyvét* innen szerkesztette tovább Vince Sándorral együtt. Makói tevékenységéhez kapcsolódik a *Protestáns Népkönyvtár* című folyóirat szerkesztése. 1860 és 1864 között a szegedi evangélikus egyháznak volt lelképásztora. 1864-ben Pozsonyba került magyar–szlovák papnak és a gyakorlati teológia tanárának. 1865-ben a Kisfaludy Társaság – mely két évvel később tagjai közé választotta – felhívására lefordított néhány száz szlovák népdalt. A dunáninnyi evangélikus egyházkerület ez évben jegyzővé választotta, mely tisztséget, valamint a dunáninnyi kerületi gyámintézet elnöki tisztét haláláig viselte.

Forrás: *Csabai életrajzok*. Békéscsaba 1995. 87–88.
Szerkesztette és összeállította: Grósz Mihály (kézirat)

Isten in birodalmam

Elöre becsátom, hogy ez életrajzi vázlatot már másfél év óta tartó belegyűző befolyásainak súlyos slatt írom, minak nyomas biromyosan nem csak a test egészire, hanem a kedélyre is ivere vchetők. De meg skartam írni, nehogy kisebbre kelasitván e munkát kijtelen legyen rá, s így jelen életrajzok bari kézag támadjon, mert nota egy iginytelen egyen élete nem nagy fontosságú az igaz egyházza, vagy akár csak a personsi gyűlekezetre néve is; de éppen hiába, így hivem. Isten kegyelméből meg sem áltem. Legyen tehát életemnek is működés semnek egy kis nyoma is az utókornál.

Életem Pest vármegyje Maglód helységi. ben 1820. aug. 15., hol atyám Szeberényi Ántrás evang. lelkise, anyám Krüsek Katalin volt. Gyermekkoromat 7 évig jó szülőim gondos felügyelete slatt töltöttem. De mihelet s 7 évet elirtem, atyám sajnálva; hogy a magyar nyelvben nem e. leggye járta, nehogy e bajnak kive maradja; ingem kit ivre a romsid Péter - Csobara adta az ottani reform lelkishez magyar nyelvre; 1836. pedig Selmere küldött Szeberényi Péter, nagybátya.

hor, hol. 9 ivig tanulom. De már kit ér mull
va szelhidis keresztben atyámat elvestem, sin
11 éves koromban. itvdmagammal, mint legidőse
írvaságra jutottam. Mint ilyennel sok nélkülözis-
sel kellett küzdenem. Azonban az isteni kegyelem
megsegített, magammal s visontagságokon átküldi-
nem.

A magyar irodalom iránti vonakalmat esony
koromban Szunyay Péter írtati fil. tennem, ki
olykor a seüli hármál megfordult. Pétőfiel mint to-
mulóval Selmecen léjtem közelbi. visonyba 1838., v.
tebb bense barátságba. A personsyi lyeumba 1839.
mentem át, midin s theologiába léjtem. De már 1838-
ben kezdtem meg felig mint gyomelt, s mi elig hita
volt, olykor s maglód, templomban tot nyelven so-
vetolom.

A theologiai tanulmányokat sorgealmasan item.
s. A mullott az orvagygyülii sönokok: Deák, Szechenyi,
Klaural, Platthy s. t. b. nem kis hatással voltak letkii.
Selmec, fejleddisire, mig tanároaim, Szvray Mátyás,
Szent István, Michnay Endre, is kivált Scherer
Gottfried meglehetősen hidegen hagytak. Annal inkább
megragadt az 1840-ben Szonyba jött élénk előadá-
sú Bolesman István. Befjerven s theologiai
tanfolyamot, 1841-ben letettm s candidaticum viz-
gálatot, s ugyanazon évben Tiszvára mentem Tren-
csin vármegyébe. Platthy Lovás házához nölle nek. Itt
főlebredvén tennem a jog tanulmányosainak vágya,
azért is mivel az egyetemre kellő összeget, mint egy s en
vagyonulalan, soká bitam vana összevrenem, de azért

is, mivel az erre való engedély még mindig szükséges
járt, névnapkeimmet 1844. izzel ámentem: Pajára,
s itt Stettner (i. kisolt Fodor) kedves tanácsotól a jogot
hallgattam. 1845-ben Pesten filozófium a királyi táb-
la jegyzőjének, 1846. a közjegyel, 1847. pedig a váltókat
leltetnem a censurát, s így akaratom ellenire ügyvéd let-
tem.

De bekövetkezett az 1848. megalom, melynek következi
sei életünknek egészen máris írányát váltak. 1849-ban rendes
munkatársra voltam Floruth hírlapjának s a következett év-
ben ezen hírvil s töt, Vajbarátot is szerkesztettem. Ennek
s világiosi fegyverlettel után hozzás kutatói, vizsgáló,
fogadó, internálal lett eredményes. Előbb még 1849-ben
H. M. Vassárhelyre menekültem, hol az akkor fogadóban
levő lelkész hozzászól ideig helyettesítvén, a hírvil máris ak-
kor ordináltatni hírvilálak. 1851. novemberben a B. Cs.
bani megírult realiskolai tanácsára választottak, mit
el is fogadtam.

akkor azon hittem, hogy az üldözést már megfog-
jakk elijelvi, 1852. máj. 4. meghozasodtam, nőül vin-
nichai Fekete János s Bogys Anna könyvet Fekete
Kinnát, Kinnitány kittel csütán arcamig. egyháza-
törtét át. De az 1848-diki események már azon szi máj.
12-diken elfogtak s elötte Áradra: azután pedig B.
Táradra hurcoltak. Itt honapú fogadó után érez-
őre egy anyósinnak Albrecht főherceghez intett fo-
lyamodása következtiben amnestiát kapván, s tovább-
bi vizsgálóat megküntetett s szabadságot nyertem.
1856. januárban a magyar egyház hírvil meg lelkis-
inck, de az olomárban a Kermány nem cösztelt meg.

Mönyve. Ezenkint hat füzet. — Skipszeri imnekönyv
protestáns keresztények számára. 1861. — Iskolaszaj
1861. Protestáns népkönyvtár. 1857. 6 füzet. Gyáminté-
zeti iratkönyv. 1863. — Tót népdalok. 1866. — Szalabron.
Jablonszki után. 1871. —

Életben levő Szegetmeim, kiket kivánom, hogy
az egyház és emberiség javára iljenek, időrendben a
következők: Márton (1853), Ilma (1855), Sa-
jos (1857), Ján J. Benke (1859), Ilka (1860),
Bella (1865). Isten tartsa meg őket!

Eddig (1874 végéig) kisért az isteni kegyelem.
Kisérjen ezután is! Ámen!

1874. oct. 25.

